

3. Наиболее распространенные коммерческие сорта черешни мировой селекции. *Овоци и фрукты*. 2015. № 6. С. 60–68.

4. Туrowцев М.І., Туrowцева В.О. Туrowцева Н.М. Сучасний стан сортименту черешні та шляхи його поліпшення. *Садівництво: Міжвид. Темат. Наук. зб.* Київ : Нора-прінт, 2000. Вип. 50. С. 135–140.

5. Гриник І.В., Омельченко І.К., Литовченко О.М. Вітчизняні технології виробництва, зберігання та переробки плодів і ягід в Україні. Київ : «Преса України», Інститут садівництва НААН України, 2012. 120 с.

6. Найченко В.М., Заморська І.Л. Технологія зберігання і переробки плодів та овочів : навчальний посібник. Умань : Видавець «Сочинський», 2010. 328 с.

УДК 636.2.636.02'033 (477.65)

ПРОДУКТИВНІСТЬ НОВОЇ ПОПУЛЯЦІЇ СТВОРЮВАНОВОГО БУКОВИНСЬКОГО ЗОНАЛЬНОГО ТИПУ М'ЯСНОГО СИМЕНТАЛУ ЖУЙНИХ У КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

Калинка А.К. – к.с.-г.н., с.н.с.,

Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція
Національної академії аграрних наук Україна

Наведено результати 20-річної селекційної наукової роботи зі створення нового буковинського зонального типу симментальської м'ясної худоби. Загальне поголів'я нараховує 1 950 голів, зокрема 625 корів, із високою (950–1150 г) енергією росту нащадків улітку на підсисі. Установлено селекційні показники, молочність корів, живу масу, енергію росту симменталів м'ясного напрямку продуктивності в племінних та дочірніх господарствах різної форми власності зони Українських Карпат.

Ключові слова: порода, селекція, худоба, корови, лактація, продуктивність, добові прирости.

Калинка. А.К. Производительность новой популяции создаваемого буковинского зонального типа мясного симментала жвачных в Карпатском регионе Украины

Приведены результаты 20-летней селекционной научной работы по созданию нового буковинского зонального типа симментальской мясной скота. Общее поголовье насчитывает 1 950 голов, в том числе 625 коров, с высокой (950–1150 г) энергией роста потомков летом на подсосе. Установлены селекционные показатели, молочность коров, живую массу, энергию роста симменталов мясного направления продуктивности в племенных и дочерних хозяйствах различной формы собственности зоны Украинских Карпат.

Ключевые слова: порода, селекция, скот, коровы, лактация, производительность, суточные привесы.

Kalinka A.K. Productivity of new population of Bukovyna zonal type of meat simmental of ruminants in the Carpathian region of Ukraine

The results of 20-year breeding scientific work on creation of new Bukovina zonal type of Simmental beef cattle are presented. The total number includes 1950 heads, including 625 cows, with high (950-1150 g) growth energy of the offspring in the summer on the suction. Established: breeding indexes, fertility, milk yield of cows, live weight, energy of growth of seminars of meat production direction in tribal and subsidiary farms of different forms of ownership of the zone of the Ukrainian Carpathians.

Key words: breed breeding, cattle, cows, lactation, productivity, daily increments.

Постановка проблеми. Нині в умовах ринку першочерговим завданням у скотарстві є розведення та вдосконалення спеціалізованих порід та типів м'ясної худоби, зокрема створюваного буковинського зонального типу симентальської м'ясної породи жуйних, що є найбільш інноваційною актуальністю в Карпатському регіоні України [2].

Так, уже створений буковинський новий зональний тип м'ясного сименталу худоби нової генерації, який буде структурною одиницею створеної української симентальської м'ясної породи худоби для розведення в регіоні Карпат [3; 6–7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над вирішенням глобальних проблем багато років працюють науковці Буковини у тісній співдружності з виробничникам племінних та дочірніх господарств суспільного сектора різних форм власності Карпатського регіону України [4]. Як результат, уже створено масиви худоби нової популяції м'ясного сименталу худоби, яка замінила місцеву симентальську породу, що призвело до повної заміни поголів'я місцевих сименталів на більш продуктивне з високим генетичним м'ясним потенціалом та адаптованого до кліматичних різних зон Карпатського регіону України [1].

Постановка завдання. За ціль нами взято селекційно-племінну роботу з підвищення ефективності, консолідації бажаного нового типу худоби та вивчення вагових, молочності корів, живої маси й добових приростів нащадків нової генерації тварин. Успішна реалізація розробленої власної селекційної програми для господарств дала змогу одержати худобу, якій притаманний м'ясний тип будови тіла та високу енергію росту в усі фізіологічні періоди розвитку. За показниками відгодівельних та забійних якостей тварини нового типу худоби переважають аналогів усіх регіональних апробованих порід жуйних, які розводяться в Західному регіоні України [5].

Метою статті є продуктивність нового буковинського зонального типу м'ясного сименталу худоби в базових господарствах Карпатського регіону України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Експериментальні дослідження проводили на створюваному буковинському зональному типу м'ясного сименталу худоби в племінних та дочірніх господарствах різних форм власності Чернівецької та Івано-Франківської областей із налагодженим зоотехнічним і племінним обліком згідно з інструкцією. Здійснено нове дослідження зі створення, поширення та підвищення продуктивного потенціалу нової популяції м'ясної худоби з цими узагальненнями генетичної зумовленості її продуктивних ознак, сформовано висновок щодо доцільності розведення і використання як базової в регіоні зони Українських Карпат.

Основним джерелом для написання статті стали дані статистичної звітності, наукових досліджень, літературні джерела, річні звіти господарств та наукові з розведення цього типу худоби в зоні регіону Карпат. На завершальному етапі до апробації будуть представлені корови в кількості 625 голів та плідники, що відповідають цільовому стандарту нового типу за ознаками продуктивності та екстер'єрної характеристики.

На початковому етапі першим модельним господарством із виведення нового типу жуйних було визначено ДП ДГ «Чернівецьке, яке і назвали буковинським зональним типом м'ясного комолого сименталу за місцем ареалу його розведення в умовах передгірської зони регіону Буковини.

Розробленим новим стандартом для створення цього масиву худоби передбачалося одержання тварин із чітко вираженою ейрисомною тілобудовою, які стійко успадковують комолість, червону масть різних відтінків, характеризуються

легкістю отелення, відтворювальною здатністю не менше 85%, живою масою бугаїв-плідників 750–850 кг, корів 550–650 кг, бугайців у 18-ти місячному віці – 500–550 кг, витрати кормів на 1 кг приросту 6,5–7,6 к. од., забійний вихід – 61,3%, що і було досягнуто багаторічними дослідженнями.

Таблиця 1

Класний склад поголів'я

Класи	Вікові групи								
	Корови		Нетелі і телиці старше 2-х років		Телиці до 2-х років		Телиці до 1 року		Всього гол
	гол	%	гол	%	гол.	%	гол	%	
ДП ДГ «Чернівецьке»									
Еліта/р	65	43,1	7	46,6	-	-	23	38,3	95
Еліта	49	32,4	3	20,1	-	-	29	48,3	81
І клас	37	24,5	5	33,3	-	-	14	23,4	56
Всього:	151	100	15	100	-	-	66	100	232
ДП «Рокитне» СТОВ «Авангард»									
Еліта/р	20	20,0	3	18,7	11	47,8	15	33,3	49
Еліта	25	25,0	4	25,0	5	21,7	9	6,7	43
І клас	55	55,0	9	56,2	7	38,4	21	46,7	92
Всього:	100		16		23		45		184
ПП «Колосок-2»									
Еліта /р	6	24,0	2	8,0	1	4,0	4	16,0	13
Еліта	9	45,0	2	8,0	2	8,0	5	20,0	18
І клас	10	40,0	2	8,0	1	4,0	4	16,0	17
Всього:	25		6		4		13		48
СВПК «Перемога»									
Еліта /р	23	24,2	2	2,1	1	1,1	4	4,2	30
Еліта	35	36,8	2	2,1	2	2,1	5	5,3	44
І клас	37	38,9	12	2,1	1	1,1	4	4,2	54
Всього:	95		16		4		13		128
СІМ «МЗІТ «Гай»									
Еліта /р	2	13,3	1	0,7	-	25,0	1	13,3	4
Еліта	4	26,7	2	13,3	-	50,0	2	20,0	8
І клас	9	6,0	3	0,7	-	25,0	6	66,7	18
Всього:	15		6		-		9		30
СВК «Зоря»									
Еліта /р	6	30,0	4	33,3	3	25,0	6	30,8	19
Еліта	14	20,0	3	33,3	2	50,0	1	38,5	20
І клас	25	50,0	4	33,3	2	25,0	5	30,8	36
Всього:	45		11		7		12		75
По Чернівецькій області									
Еліта /р	123	27,7	19	27,1	17	44,7	53	33,5	212
Еліта	136	30,6	16	22,8	11	28,9	51	32,2	214
І клас	185	41,7	35	50,1	10	26,3	54	34,3	284
Всього:	444		70		38		158		710

Селекційна робота з маточним поголів'ям нового типу худоби, де важливим є її класний склад, який характеризує племінну та продуктивну цінність цієї популяції на Буковині за 2018 рік, наведено у табл. 1.

Так, у ДП ДГ «Чернівецьке» нараховується 75,9% маточного поголів'я класу еліти та еліти рекорд, що свідчить про задовільні умови вирощування ремонтних телиць відповідно до встановлених нових норм для м'ясної худоби.

Виявлено, що в господарствах Чернівецької області нараховується 444 корови, що на 287 голів (28,2%) більше такого поголів'я створюваного нового, що розводиться в господарствах Івано-Франківської області.

Визначено нами класний склад поголів'я цього типу худоби в господарствах Івано-Франківської області за 2018 рік (табл. 2).

Таблиця 2

Класний склад поголів'я, гол

Класи	Вікові групи								
	Корови		Нетелі і телиці старше 2-х років		Телиці до 2-х років		Телиці до 1 року		Всього
	гол	%	гол	%	гол	%	гол	%	
Івано-Франківська область									
ФПГ «Поточище»									
Еліта /р	16	12,0	12	6,5	4	2,2	14	7,6	46
Еліта	24	28,2	7	3,8	7	3,8	14	7,6	52
Іклас	45	52,9	17	9,2	11	5,9	19	10,3	92
Всього:	85		36		22		47		190
ПАФ «Жуківська»									
Еліта /р	7	18,9	7	33,3	11	32,3	3	15,8	28
Еліта	11	29,7	3	1,4	9	26,5	7	36,8	30
Іклас	17	45,9	11	52,4	14	41,2	9	47,4	51
Всього:	35		21		34		19		109
ПП «Богдан»									
Еліта /р	6	28,5	2	40,0	1	16,7	4	30,8	13
Еліта	8	38,1	1	20,0	2	33,3	5	38,5	16
Іклас	7	33,3	2	40,0	3	50,0	4	30,8	16
Всього:	21		5		6		13		45
ТОВ АПФ «Левада»									
Еліта /р	3	18,7	2	33,3	1	25,0	3	33,3	9
Еліта	4	25,0	2	33,3	2	50,0	2	22,2	10
Іклас	9	56,2	2	33,4	1	25,0	4	44,4	16
Всього:	16		6		4		9		35
Усього по Івано-Франківській області									
Еліта /р	32	20,4	23	33,8	17	28,3	24	27,3	96
Еліта	47	29,9	13	19,1	20	30,3	28	31,8	108
Іклас	78	49,7	32	47,1	29	48,3	36	40,9	175
Всього	157		68		66		88		321

Дослідженнями доведено (табл. 2), що в базових господарствах регіону Покуття високі класні поголів'я знаходяться в ПФГ «Поточище» – 85 корів, що

на 50 голів (24,2%) більше за ПАФ «Жуківська» с. Жуків Тлумацького району Івано-Франківської області.

Шляхом цілеспрямованого розведення худоби в базових та дочірніх господарствах різної форми власності Чернівецької та Івано-Франківської областей одержано новий вітчизняний м'ясний тип тварин із високою енергією росту (табл. 3).

Таблиця 3

Добові прирости молодняка, г

Господарство	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Усього
ДП «ДГ «Чернівецьке»	730	750	850	930	950	900	935	950	874
СВПК «Перемога»	650	750	780	800	800	850	900	870	800
ДП «Рокитне»	800	870	850	855	875	900	900	925	872
СІМ «МЗІД «Гай»	-	-	-	850	870	900	-	-	873
ПСП «АФ «Гвіздівці»	750	850	продано				787		
ПП «Колос -2»	-	870	900	850	830	800	-	-	850
ТОВ «АФ «Світанок»	780	780	820	840	-	-	-	-	805
ПФГ «Поточище»	800	850	800	850	800	830			822
ФГ «Богдан»	-	-	850	850	-	-	-	-	850
Бучач хлібопром	-	-	750	800	-	-	-	-	775
У середньому	778	846	850	845	821				760

Результати проведених досліджень (табл. 3) свідчать, що найбільші добові прирости молодняку м'ясного сименталу худоби за декілька років були в ДП ДГ «Чернівецьке» – 874 г, що на 5,1–5,4% більше від показників інших господарств із розведення цього типу худоби.

Надалі селекція худоби бажаного нового створеного генотипу в племінному заводі ДП ДГ «Чернівецьке» буде йти в напрямі консолідації, використання наяв-

Таблиця 4

Наявність чистопорідного маточного поголів'я

Роки	Віднесено до комплексного класу, голів	Зокрема чистопорідних			
		корови	нетелі і телиці старше 2-х років	всього	в % до 2006 р.
2006	407	213	5	323	79,4
2007	383	126	51	298	93,3
2008	371	150	47	302	93,5
2009	377	160	50	358	110,8
2010	198	160	32	281	87,0
2011	232	153	40	225	69,7
2012	300	163	45	286	88,5
2013	300	163	40	290	89,8
2014	300	173	50	296	91,6
2015	300	163	50	297	91,9
2016	232	151	81	232	90,2
2017	271	153	83	271	83,9
2018	291	153	80	291	90,1

ного чистопородного маточного поголів'я для відтворення та розповсюдження тварин буковинського зонального типу м'ясного сименталу худоби для розведення в різних кліматичних зонах Західного регіону України та інших регіонах нашої держави. Маточне поголів'я ДП «ДГ «Чернівецьке» має добре розвинуті кінцівки з достатньою вираженими суглобами й сухожиллями, невеликі міцні ратиці з укритим блискучим рогом. Визначено, що чистопородне поголів'я м'ясного комолого сименталу худоби в провідному на Україні племінному заводі ДП ДГ «Чернівецьке» за 2006–2018 рр. становило 98,8–99%, (табл. 4).

У 2018 році із загальної кількості 291 голів м'ясного комолого сименталу 99,8% було віднесено до комплексного класу чистопородних та 1У покоління.

Аналіз вікового складу худоби цього господарства за період 2011–2018 роки виявив, що у стаді корів першого отелення 6,4%, другого – 39% та третього і більше 72%, є чимало корів 7–8 отелення і старше (табл. 5).

Таблиця 5

Віковий склад корів м'ясного комолого сименталу, гол

Роки	Лактації					Всього корів
	III	IV	V	VI – VII	VIII і старше	
2011	12	17	12	35	62	153
2012	13	10	15	12	96	163
2013	15	11	9	13	100	163
2014	12	13	10	8	102	170
2015	23	11	12	9	105	173
2016	15	19	23	25	61	151
2017	18	14	17	30	74	153
2018	16	17	13	25	79	153

Наведені дані (табл. 5) свідчать, що у 2015 році в стаді було 105 корів із 8 лактацією, що складає 58,3% основного стада матерів-годувальниць. Нова популяція худоби створеного буковинського зонального типу характеризується високим генетичним м'ясним потенціалом продуктивності та життєздатністю в умовах кліматичної зони її розведення.

Таблиця 6

Середня жива маса корів м'ясного комолого сименталу, кг

Жива маса нетелів, кг	Вік, років							
	3		4		5–7		8 і більше	
	гол.	кг	гол.	кг	гол.	кг	гол.	кг
2012 рік								
560	13	496	10	550	105	585	40	585
2013 рік								
580	15	500	11	555	115	595	22	600
2014 рік								
585	12	515	13	565	125	600	23	615
2015 рік								
600	23	525	11	585	125	615	18	650
2016 рік								
650	17	535	10	590	121	625	20	675

Таблиця 7

Жива маса корів, кг

Господарства	Селекція	Вік					
		3		4		5 і старше	
		гол	кг	гол	кг	гол	кг
ДП «ДГ «Чернівецьке»	А+К+Ав	30	491	25	543	158	569
СВК «Україна»	Ав.	27	458	10	515	38	540
ДП «Рокитне» СТОВ «Авангард»	Ав.+К	8	456	13	500	110	511
СТОВ «Колосок-2»	Ав.	7	453	3	535	64	567
ТОВ «Джерело»	Ав.	12	463	15	501	62	524
СТОВ «Ім. О. Кобилянської»	А+Ав.	11	461	7	507	50	546
Всього		95	464	73	517	482	543

Примітка: А (американська), К (канадська), Ав (австрійська).

Таблиця 8

Жива маса корів, кг

Група корів за віком	Усього корів	Жива маса корів						
		401-450	451-500	501-550	551-600	601 і більше	К-сть 1 клас, кг	Сер. ж/м кг
Чернівецька область								
ДП ДГ «Чернівецьке»								
3 роки	19	2	2	10	5	-	19	522
4 роки	19	1	1	3	11	3	19	545
5 і старше	115	-	7	19	49	40	115	581
Усього	153	3	10	32	65	43	153	551
ДП «Рокитне» СТОВ «Авангард»								
3 роки	24	3	11	9	1	-	24	457
4 роки	29	1	18	3	5	2	29	513
5 і старше	52	-	6	7	29	10	52	557
Усього	105	4	35	19	35	17	82	509
СВПК «Перемога»								
3 роки	12	-	3	5	4	-	11	483
4 роки	9	-	2	4	2	1	8	515
5 і старше	71	-	6	26	18	21	69	575
Усього	92	-	11	35	24	22	88	524
ПП «Колосок-2»								
3 роки	12		1	7	4	-	12	483
4 роки	3	-	-	-	1	2	3	515
Усього	15	-	1	7	5	2	15	524
По області								
Івано-Франківська область								
ПФГ «Поточище»								
3 роки	13	-	2	1	4	6	12	475
4 роки	15	-	1	3	5	5	14	525
5 і старше	57	-	2	12	17	25	55	537
Усього	85	-	5	16	26	36	81	512
Усього, гол	350	6	76	98	898	79	350	541

У дослідженнях встановлено середню живу масу корів буковинського м'ясного комолого сименталу в ДП ДГ «Чернівецьке», що наводиться в (табл. 6).

Доведено (табл. 6), що у віці 5–7 років жива маса корів (121 голова) склала у середньому 625 кг, що на 40 кг (6,8%) більше за цей показник у попередніх роках. Під час створення нового м'ясного комолого типу сименталу худоби для передгір'я Карпат великого значення приділяли питанню формуванню структури стада за віком та живою масою. Результати досліджень із вивчення живої маси в господарствах різних форм власності Чернівецької області наведено в (табл. 7).

Установлено, що жива маса корів нового типу симентальської м'ясної породи становила 464–543 кг, а окремі корови мали живу масу – більше за 700–750 кг і більше. У господарствах із розведення цієї худоби Чернівецької та Івано-Франківської областей, у яких визначено живу масу корів створюваного буковинського зонального типу м'ясного сименталу худоби по класах за 2016–2018 роки (табл. 8).

Дослідженнями встановлено, що найбільше корів із живою масою 600 кг і більше припадає на стадо ДП ДГ «Чернівецьке» – 43 голів, що на 21 гол. (4,7%) більше ніж СВПК «Перемога» та на 26 гол. (5,3%) більше ніж ДП «Рокитне» СТОВ «Авангард». У ДП ДГ «Чернівецьке» перебуває 115 корів віком 5 і старше років, що становить 75,1% від загальної кількості, а також визначено, що 350 голів корів у господарствах перевищує перший клас за живою масою.

Результати наших дослідів показують, що молочна продуктивність м'ясних корів за III лактацію склала 228 кг, що на 13 кг (6,0%) більше від ровесників (табл. 9).

Таблиця 9

Характеристика м'ясних корів за молочністю, кг

Господарства	Селекція	Отелення						молочність, кг
		I		II		III і старше		
		к-ть гол	ж/м, кг	к-ть гол	ж/м, кг	к-ть гол	ж/м, кг	
ДП ДГ «Чернівецьке»	A+K+Av	25	215±1,5	19	221±2,1	71	228±1,7	221,3
СВК «Зоря»	Av	14	187±2,1	10	189±2,4	46	192±1,9	189,3
СТО «Колосок-2»	Av+K	7	188±2,3	3	195±1,5	42	194±1,7	192,3
СВПК «Перемога»	Av	12	196±1,5	15	200±2,3	62	208±1,9	201,3
ДП «Рокитне» СТОВ «Авангард»	Av+A	8	185±2,3	13	191±1,9	110	198±2,2	191,3
СІМ МЗІД «Гай»	A+Av	11	187±1,7	7	193±2,1	50	201±1,8	193,7
Всього		77	192	67	197	381	201,3	196,6

Примітка: A (американська), K (канадська), (австрійська).

Жива маса телят за всіма лактаціями відповідала стандарту та класу еліта згідно з вимогами до м'ясної худоби. Установлено, що найбільша молочна продуктивність за третю і більше лактації була у корів ДП ДГ «Чернівецьке», що становила 221 кг, що на 232 кг (8,5%) більше від того ж показника корів дочірнього господарства СВК «Зоря».

Молодняк комолого сименталу різної селекції характеризується високою енергією росту у 210 днів, що є характерним для всіх базових господарств зони Карпат (табл. 10).

Таблиця 10

Молочна продуктивність корів, (М ± m)

Лінія	Лактації						Усього	
	I – лактація		II – лактація		III – лактація			
	гол.	ж/м	гол.	ж/м	гол.	ж/м	гол.	ж/м
ДП ДГ «Чернівецьке»								
Ахіллеса 369	13	191	24	205	58	211	95	202
Абрикота 58311	8	187	22	195	35	207	65	196
Сигнала 120	7	185	-	-	-	-	7	185
Усього	28	188	46	200	93	209	167	194
ДП «Рокитне» СТОВ «Авангард»								
Ахіллеса 369	3	187	5	191	2	201	10	193
Абрикота 58311	5	183	6	189	4	195	15	189
Усього	8	185	11	190	6	198	25	191
СВПК «Перемога»								
Ахіллеса 369	-	-	-	-	39	203	39	203
Абрикота 58311	-	-	-	-	49	197	49	197
Усього	-	-	-	-	88	200	88	200
ПФГ «Поточище»								
Лаур 8779	-	-	-	-	17	183	17	183
Харну 020358533	-	-	-	-	39	185	39	185
Абрикота 58311	-	-	-	-	15	195	15	195
Усього	-	-	-	-	71	187,6	-	188
Усього	38	183	71	190	333	196	442	191

Проведені дослідження (табл.10), що в ДП «ДГ «Чернівецьке» з розведення м'ясних комолых симентальських бугаїв свідчать про те, що у 18-місячному віці отримані від такого схрещування телиці і бугайці переважають ровесників у середньому на 12% ($P < 0,05$), вище, ніж у ровесників, одержаних від худоби молочного напрямку продуктивності в цьому регіоні.

Висновки і пропозиції. Сформований високопродуктивний масив худоби створеного буковинського зонального типу симентальської м'ясної породи худоби, який характеризується такими показниками, як жива маса повновікових корів, становить 545–650 кг, молочність за 210 днів 196–225 кг, інтенсивність росту молодняку на відгодівлі 950–1150 г, маса туші бугайців у віці 18–24 місяців 265–275 кг, забійний вихід 60–61,2% у Карпатському регіоні України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Зубець М.В., Буркат В.П., Шкурин Г.Т., Мельник Ю.Ф. Програма створення (формування) української симентальської м'ясної породи. Київ, 1998. 54 с.
2. Калинка А.К. Господарсько-біологічні особливості худоби м'ясного сименталу нової популяції в Карпатському регіоні України. *Науковий бюлетень / під науковою редакцією А.К. Калинка*. Вінниця: «Нілан-ЛТД», 2018. 176 с.
3. Калинка А.К. Разведение стад новой популяции мясных комолых сименталов крупного рогатого скота в условиях Карпатского региона Буковины. *Международ-*

ная научно-практическая конференция «Современное состояние и перспективы совершенствования симментальской породы», (8–11 октября 2018 г., п. Дубровицы) / ФГБНУ ФНЦ ВИЖ им. Л.К. Эрнста. Дубровицы: ВИЖ им. Л.К. Эрнста, 2018. С. 69–72.

4. Калинка А., Лесик О., Шашко В. Нове в селекції м'ясного скотарства Буковини. *Тваринництво України*. № 5. 2018. С. 23–30.

5. Калинка А.К., Шпак Л.В. Интенсивное выращивание молодняка крупного рогатого скота в условиях предгорья Карпат. *Зоотехния*. 2008. № 2. С. 19–23.

6. Калинка А.К. Нове у селекції тварин: селекційне досягнення у м'ясному скотарстві для ферм регіону Буковини. *Ефективне тваринництво*. 2012. № 8. С. 13–18.

7. Калинка А.К., Лесик О.Б., Л.В. Казьмірук Формування племінних стад нової популяції сименталів на Буковині. Зб. Наукових праць. *Аграрна наука та харчові технології*. Вип. 1(103). Вінниця, 2018. С. 107–122.

8. Шкурин Г.Т. Эффективность разведения генотипів симентальської м'ясної породи. Київ: Асом. «М'ясне скотарство», 1998. 100 с.

УДК 636.042

ВПЛИВ САНИТАРНО-ГІГІЄНИЧНОГО СТАНУ КОРІВ НА ЯКІСТЬ МОЛОКА З РОЗРОБКОЮ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ГІГІЄНИ ТВАРИН

Палій А.П. – д.с.-г.н., доцент,

*Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка*

Як результат проведених досліджень встановлено, що одним із основних чинників підвищення якості молока може бути зниження забруднення тіла корів. Під час обстеження й огляду тварин на предмет забруднення було виявлено, що ступінь забруднення окремих ділянок тіла, особливо задньої частини, була неоднаковою (як результат порушення режимів обслуговування тварин, які мають забезпечувати чистоту). Розроблена V-ти бальна комплексна система оцінки гігієни корів як інструмент для визначення і контролю рівня гігієни на молочних фермах, пошуку проблемних місць і аналізу для поліпшення умов утримання. Встановлено, що на стан бактеріального обсіменіння молока впливає рівень його механічного забруднення – $r = +0,945$ та забруднення вимені корів ($r = +0,957$).

Ключові слова: високопродуктивні корови, змив, якість молока, категорія, бактеріальне забруднення.

Палій А.П. Влияние санитарно-гигиенического состояния коров на качество молока с разработкой комплексной системы оценивания гигиены животных

В результате проведенных исследований установлено, что одним из основных факторов повышения качества молока может быть снижение загрязнения тела коров. При обследовании и осмотре животных на предмет их загрязнения было обнаружено, что степень загрязнения отдельных участков тела, особенно задней части, была неодинаковой как результат нарушения режимов обслуживания животных, которые должны обеспечивать их чистоту. Разработанная V-ти бальная комплексная система оценки гигиены коров как инструмент для определения и контроля уровня гигиены на молочных фермах, поиска проблемных мест и анализа для улучшения условий содержания. Установлено, что на состояние бактериальной обсемененности молока влияет его механического загрязнения – $r = +0,945$ и загрязнения вымени коров ($r = +0,957$).

Ключевые слова: высокопродуктивные коровы, смыв, качество молока, категория, бактериальное загрязнение.